

Beslutning om metode til klimatilpasning af fællesystemet i Humlebæk

Sagsnummer: 20/13450 Sagsansvarlig: MEHN

Beslutningstema

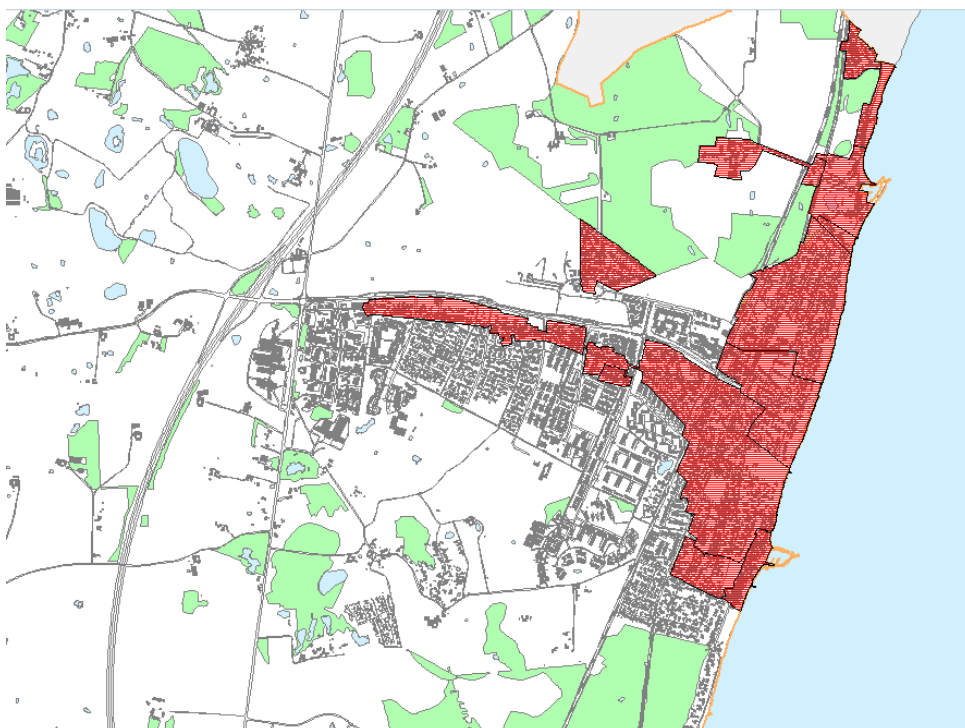
Byrådet skal beslutte om separering af fællessystemet i Humlebæk skal indgå som en indsats i Spildevandsplan 2021 som metode til klimatilpasning af området.

Sagsfremstilling og økonomi

Formål med klimatilpasning af fællessystemet i Humlebæk

Med den øgede mængde regn i fremtiden, kan vi forvente hyppigere oversvømmelser og overløb, hvis ikke fællessystemerne klimatilpasses. De er ikke bygget til at håndtere klimaregn. Fællessystemet er i den nordlige del af Humlebæk etableret omkring 1960, og selvom kloakkerne løbende er renoveret, må en større renovering inden for en kortere årrække forventes nødvendig.

Formålet med klimatilpasning af fællessystemet i den gamle del af Humlebæk er at mindske hyppigheden og risikoen for oversvømmelser med opblandet regn- og spildevand fra kloakker, mindske forurening af søer, vandløb og Øresund med opblandet regn- og spildevand fra overløb fra fælleskloakken, samt at forbedre badevandsforholdene ved kysten.

Figur 1: Afgrænsning af fællessystemet i Humlebæk er vist med rødt.

Baggrund for klimatilpasning af fællessystemet i Humlebæk

I Fredensborg Kommune er det i Spildevandsplanen bestemt, at kloakkerne ikke må løbe over oftere end hvert 10. år i fælleskloakerede områder. Fredensborg Forsyning skal leve op til serviceniveauet, når de lægger nye ledninger, eller udfører større renoveringer.

Modelberegninger viser, at Fredensborg Forsyning lever op til serviceniveauet i store dele af systemet i dag, men ikke alle steder. Det betyder, at opblandet regn- og spildevand stiger op til terræn oftere end hvert 10. år i nogle dele af Humlebæk. Alt andet lige er der kun lille risiko for, at der i dag sker oversvømmelser af bygninger i terrænniveau (kældre er ikke medregnet). Der er derfor tid til at finde en holdbar løsning, som både er miljømæssig og økonomisk bæredygtig.

Historisk set er fællesbassinerne dimensioneret til overløb to gange årligt uafhængigt af, om vandet løber til vandløb, søer eller havet. Dette krav blev ført ind i Spildevandsplan 2011 – 2020 fra de gamle regionsplaner. Siden spildevandsplanens vedtagelse er Vandområdeplaner 2015 - 2021 kommet til og med dem indsatser mod overløb samt en ny praksis om, at antal overløb skal bestemmes konkret ud fra recipientens robusthed. Derfor har administrationen lagt op til, at kravene til Fredensborg Forsynings fællesbassiner skærpes med nye udledningstilladelse.

Administrationen har f.eks. foreslået, at der i fremtiden (ved etablering af nye udløb) kun må ske overløb fra fællessystemet hvert 5. år til Øresund (hvert 2. år, hvis der etableres en havledning). Med udgangspunkt i disse miljøkrav, har administrationen og Fredensborg Forsyning undersøgt mulighederne til klimatilpasning af fællessystemet i Humlebæk.

Løsningsforslag

Administrationen og Fredensborg Forsyning har i fællesskab undersøgt tre forskellige løsningsforslag og beregnet omkostningerne for disse:

1. Etablering af større rør og bassiner
2. Separering af vejvand fra fællessystemet
3. Separering af alt regnvand fra fællessystemet

Administrationen og Forsyningen vurderer, at løsning 3 " Separering af alt regnvand fra fællessystemet" er den samfundsøkonomiske og miljømæssige mest fordelagtige løsning. De tre forslag er gennemgået nedenfor.

1. Etablering af større rør og bassiner

En foreløbig undersøgelse viser, at der skal etableres ca. 74.000 m³ bassinvolumen i Humlebæk for at kunne overholde krav til maksimalt ét overløb hvert 5. år. I dag har Fredensborg Forsyning ca. 8.400 m³ bassinvolumen på fællessystemet i Humlebæk.

I prisskemaet nedenfor, er der regnet med få, større bassiner. En screening af området viser, at det ikke er muligt at finde plads i Humlebæk til disse bassiner. Det ville i stedet skulle undersøges, om der kan findes plads til flere mindre bassiner på forskellige grønne arealer. Det vurderes dog, at løsningen med flere mindre bassiner vil blive uforholdsmæssig dyr for forsyningen. Etablering af bassiner er den samfundsøkonomisk dyreste løsning, og det vil højst sandsynligt påvirke spildevandstaksterne for borgerne.

2. Separering af vejvand fra fællessystemet

Undersøgelsen viser, at vejvandsseparering ikke kan stå alene som klimatilpasningsløsning for fællessystemet i Humlebæk, fordi vejvand kun udgør ca. 33 % af det befæstede areal i oplandet, og der er behov for afkobling af ca. 75 % af det befæstede areal. Med denne løsning, skal der derfor stadig etableres bassiner. Endvidere er de nedenfor nævnte fordele ved separering kun en fordel ved fuld afkobling af regnvand.

3. Separering af alt regnvand fra fællessystemet

Princippet om, at der skal mindre regnvand i fælleskloakkerne sikres ved, at alt tag- og overfladevand afkobles fra fællessystemet og i stedet ledes til en ny regnvandsledning. Regnvandsledningen etableres af Fredensborg Forsyning ved siden af fælleskloakken. Fælleskloakken skal dermed ikke udvides, men kun renoveres, f.eks. ved strømpeforing. Se filmen i Bilag 1 (elektronisk bilag) om kloakseparering.

Administrationen har samlet en række fordele ved kloakseparering:

- Overløb fra fællessystemet med opblandet regn- og spildevand ved kraftig regn er udpeget som en af flere årsager til, at Humlebækken ikke lever op til Vandplanernes miljømål.
- Ved at separere nu, hvor der alligevel skal arbejdes med fællesledningen, imødekommes evt. skærpede krav fra staten til overløb i fremtiden.
- Selvom kloakkerne udvides og der etableres større bassiner så serviceniveauet er overholdt, vil kloaksystemet stadig løbe over under skybrud. Når fællessystemer stuver til terræn eller i kældre, er det med opblandet regn- og spildevand. Dette er sundhedsfarligt og uhygiejnisk. I separate systemer er det kun regnvand, der løber til terræn.
- Fredensborg Forsyning sparer penge til kloaknet, pumper, rensning på renseanlæg ved at lede "rent" regnvand direkte til et vandløb og Øresund i stedet for renseanlægget.
- Der skal ikke betales tilslutningsbidrag for ejendommene, idet de allerede har betalt. Grundejerne betaler således kun for separeringen på egen grund.
- Grundejere vil ikke opleve tilbageløb i afløbet i kælderen, når det regner, når alle ejendomme er separeret.
- Med et nyt separatsystem vil grundejerne selv få gennemgået deres kloaksystem og evt. udbedret utætheder. Det er en fordel for grundejerne, da det er de færreste, der løbende får vedligeholdt den private del af systemet. Specielt i en tid med mange rotter i kloakkerne, er det en fordel at få renoveret sin kloak.

Separering af fællessystemet i Humlebæk er derfor den mest fremtidssikre og robuste løsning for håndtering af regn- og spildevand, og tilmed den samfundsøkonomisk billigste (se afsnit om økonomi længere nede). Der er af samme årsag flere kommuner, der benytter sig af denne mulighed for klimatilpasning, f.eks. Århus, Ballerup, Rudersdal og Hillerød. 85 % af Fredensborg Kommunes kloaksystem er allerede separatkloakeret.

Den enkelte grundejer vil selvfølgelig stadig opleve det som en ulempe at skulle betale for separeringen på egen grund, men idet der ikke er et akut behov for handling, vil der i planperioden for den nye Spildevandsplan 2021 være god tid til en gennemtænkt plan for, hvordan denne separering udføres uden, at det vil få for store konsekvenser for den enkelte grundejer. F.eks. kan det overvejes:

- At udføre separeringen efter år 2030. Dermed får grundejerne mulighed for at spare sammen eller at udføre arbejdet i forbindelse med renovering, salg af ejendommen eller nybyggeri.
- At der i videst muligt omfang begyndes med separering af kommunale ejendomme og veje. Dette er for at sikre længere tid for de private til at finde finansiering.
- At der fortsat gives mulighed for tilbagebetaling af tilslutningsbidraget i den fælleskloakerede del af Humlebæk i en tidsbegrænset periode. Dermed har nogle grundejere muligheden for at bruge tilslutningsbidraget til at lave en lokal løsning for håndtering af regnvandet (nb! Der kan kun gives tilladelse til udtræden, såfremt der

kan opnås tilladelse til håndtering af regnvandet på egen grund. Dette afhænger blandt andet af afstanden til grundvandet og jordbundsforhold).

- At der i planperioden udarbejdes en kommunikationsplan for grundejerne, som blandt andet indeholder informationsmøder, læsevenlig folder med svar på de oftest stille spørgsmål, vejledning til hvad man selv må udføre osv.

Kloakseparering vil berøre 1189 matrikler Humlebæk, heraf 24 kommunale matrikler og 93 vejmatriler.

Økonomi

Nedenfor er lavet en opsummering af omkostningerne ved de forskellige løsninger. Se uddybende forklaring i Bilag – Økonomi.

	Etablering af bassiner	Vejseparering	Fuld separering
Udgift for borgere	-	1 mio.kr. ⁽¹⁾	55 mio.kr. ⁽¹⁾
Udgift for kommunen	-	5 mio.kr. ⁽²⁾	8 mio.kr. ⁽²⁾
Udgift til anlæg (FF)	558 mio.kr.	434 mio.kr.	141 mio.kr.
Udgift til drift ⁽³⁾ (FF)	551 mio.kr.	443 mio.kr.	229 mio.kr.
Samlet Pris	1.109 mio.kr.	883 mio.kr.	433 mio.kr.

⁽¹⁾Prisen for separering inde på egen grund er sat til 50.000 kr./matrikel på 1072 matrikler.

⁽²⁾ Der gælder andre tal for de større kommunale bygninger, som skoler (0,5 mio.kr.), daginstitutioner (0,2 mio.kr.), plejehjem (0,3 mio.kr.) og veje (20.000 kr./100 m) .

⁽³⁾ Driften er baseret på erfaringstal og udregnet som 2,5 % af anlægsprisen over de næste 100 år + prisen for transport og rensning.

Som lovgivningen ser ud nu, må Fredensborg Forsyning ikke finansiere arbejder på private matrikler eller vejbrønde. Fredensborg Forsyning betaler for klimatilpasning af deres kloakker samt stik frem til matrikelskel, og private betaler indenfor deres matrikel. Kommunen betaler for de kommunalt ejede ejendomme indenfor matrikelskel på lige fod med private. Kommunen betaler endvidere for nye vejbrønde.

På nuværende tidspunkt er der ikke mulighed for at få tilskud til kloakseparering, men kloakarbejder på egen grund er omfattet af håndværkerfradrag, og arbejds lønnen kan derfor, som lovgivningen ser ud i dag, trækkes fra i skat. Kommunen har endvidere mulighed for fortsat at tillade udtræden af kloakforsyningen for regnvand i fælleskloakerede områder eller planlagt separatkloakerede områder. Se beslutningssag om udtræden af kloakforsyningen.

Det vil dog være de regler der gælder, når arbejdet udføres, der vil være gældende for grundejerne.

Alternative separeringsløsninger

Administrationen har endvidere undersøgt nogle alternativer til de tre forslåede løsninger, men er kommet frem til, at de ikke vil være reelle alternativer. Det drejer sig om:

1. Lempelse af serviceniveauet for fællessystemet
2. Lempelse af miljøkrav til vandløb, søer og Øresund
3. Frivillig separering

1. Lempelse af serviceniveauet for fællessystemet

En lempelse af serviceniveauet vil betyde, at Fredensborg Kommune skal tillade opstuvning af opblandet regn- og spildevand til terræn oftere end hvert 10. år i de fælleskloakerede områder. Serviceniveauet for kloaksystemet er fastsat i Spildevandsplan 2011 – 2020 på baggrund af Spildevandskomiteens Skrift 27, som er praksis for fastsættelse af serviceniveauet i kommunerne. Der skal derfor være en god årsag til at afvige fra denne standard, f.eks. at det ikke vil være teknisk muligt eller økonomisk rentabelt at overholde serviceniveauet.

Det vil være borgerne i de fælleskloakerede områder i Humlebæk, der vil mærke konsekvenserne af denne løsning i form af hyppigere overløb fra kloakkerne, og de vil blive stillet ringere end andre borgere i kommunen i fælleskloakerede områder.

2. Lempelse af miljøkrav til vandløb, søer og Øresund

Af hensyn til miljømålene, er det ikke muligt at lempe kravene i forhold til, hvad der tillades i dag, men som det ser ud på nuværende tidspunkt, vil det være muligt at fastholde kravene. Administrationen har dog en forventning om, at staten skærper kravene til overløb endnu mere i de kommende Vandområdeplaner 2021 – 2027 – specielt i Øresundsoplandet, hvor spildevand er en af de primære årsager til manglende målopfyldelse (størstedelen af bidraget er udledninger fra Biofos).

Vurderingen om antal overløb er en faglig vurdering i udledningstilladelser ud fra recipientens sårbarhed. Dette alternativ kan derfor ikke politisk besluttes.

3. Frivillig separering

Andre kommuner i Nordsjælland (Hørsholm, Gladsaxe, Gentofte, Hillerød m.fl.) har haft indført en ordning med frivillig separering af de private matrikler. Erfaringstal viser, at man maksimalt kan forvente, at 5 % af parcelhusene frivilligt vil separatkloakere. Frivillig afkobling eller separering er derfor ikke noget som forsyningen kan planlægge efter. Heller ikke en kombination af frivillig separering og vejvandsseparering kan stå alene som klimatilpasningsløsning i Humlebæk.

Tidligere undersøgelser om separering

Fredensborg Kommune fik i 2014 udarbejdet en undersøgelse af, om det kunne betale sig at separatkloakere de fælleskloakerede områder. Denne undersøgelse viste, at det generelt ikke kunne betale sig at separatkloakere hele kommunen. Undersøgelsen anbefalede, at der kigges på helt lokale forhold i de fælleskloakerede områder. I den nye undersøgelse, at der netop kigget på de lokale forhold i Humlebæk. Der er desuden medregnet klimaforandringer i form af øgede regnmængder samt skærpede miljøkrav.

Administrative tilføjelser siden den 8. september 2020

På temamødet den 8. september lovede administrationen at følge op på nogle konkrete spørgsmål fra byrådsmedlemmerne.

1. Er det muligt udskyde påbud om separering indtil hussalg?

Det er muligt at meddele påbud om separering i forbindelse med hussalg. Udfordringen er, at det krav, der stilles om separering, skyldes miljøforhold. Og hvis de gælder på tidspunktet, hvor kravet stilles, vil afhjælpning heraf ikke kunne udsættes til et senere og uvist tidspunkt i fremtiden.

Formålet med separatkloakering er reducere af oversvømmelser med opblandet regn- og spildevand samt overløb til vandløb og Øresund. Uanset om separering ifm. hussalg tilbydes til alle berørte borgere eller om det udelukkende tilbydes til økonomisk trængende borgere, vurderer administrationen, at det ikke er miljømæssigt forsvarligt først at meddele påbud om separatkloakering ved salg af ejendommen. Hvis klimatilpasningen udskydes med flere årtier vil der være stigende risiko for oversvømmelser og hyppigere overløb, som netop forsøges undgået. Hvis der først meddeles påbud efter næste hussalg, vil ledningerne sandsynligt ligge næsten ubrugte de første mange år af deres levetid, idet borgerne ikke vil have incitament til at gennemføre separatkloakeringen før salg.

Administrationen vurderer endvidere, at borgerne vil opleve ulighed ift. tidsfrist. Nogle borgere er måske ved at sætte huset til salg ved Spildevandsplanens vedtagelse, og bliver nødt til at separere indenfor få år, mens andre kan vente en hel generation.

Administrationen anbefaler, at der i stedet arbejdes videre med de beskrevne muligheder i form af lange frister, håndværkerfradrag og evt. tilbagebetaling af tilslutningsbidrag. Endvidere er der nogle muligheder for at indefryse ejendomsskatten.

2. Kan Kommunen finansiere separeringen på privat grund?

Administrationen vurderer, at det ikke er lovligt for kommunen at finansiere separering på privat grund.

Det følger af kommunalfuldmagten at en kommune ikke må drive finansiel virksomhed. Det betyder at en kommune ikke må yde lån til borgerne eller stille garanti for lån, som borgerne selv optager. Det gør ikke nogen forskel om lånet eller garantien bliver ydet af en fond, som kommunen har stiftet til formålet.

Det fremgår desuden af lov om betalingsregler for spildevandsanlæg § 4, stk. 2, 2. pkt. at udgifter til separatkloakering ikke er omfattet af lovens regler om at spildevandselskabet skal yde afdragsordninger til borgerne. Kommunalbestyrelsen kan således heller ikke på frivillig basis forpligte spildevandsselskaberne til at give tilbud om afdragsordning til grundejere, der har fået påbud om separatkloakering.

3. Hvordan vil det påvirke huspriserne?

Administrationen har talt med en lokal ejendomsmægler og Dansk Ejendomsmæglerforening, der begge vurderer, at kloakeringsformen (fælles/separat) endnu ikke har en betydning for huspriserne. Dog mener de, at et påbud på ejendommen om ændring af kloakeringen vil blive brugt som argument af køber for afslag i prisen.

Projektets økonomiske konsekvenser for kommunen vil blive nærmere belyst i forbindelse med forelæggelsen af den endelige Spildevandsplan 2021.

Endvidere vil prioriteringen af klimatilpasningstiltag for kloaksystemet i de resterende dele af kommunen blive forelagt sammen med den endelige Spildevandsplan 2021. Her tilføjes ligeledes et kort over de prioriterede områder, samt, i det omfang det er muligt, en beskrivelse af, hvilke tiltag der forventes udført.

Administrative tilføjelser siden den 21. september 2020

Siden temamødet har der været en stillet en række spørgsmål til sagen, som administrationen har samlet i følgende bilag til sagen:

FREDENSBORG KOMMUNE

- **Bilag 1:** Spørgsmål fra Politikerportalen og svar fra administrationen, herunder:
 - **Bilag 1.1:** Fredensborg Forsynings rapport med analyse af klimatilpasningsindsatsen
 - **Bilag 1.2:** Pixiudgave af Fredensborg Forsynings rapport med analyse af klimatilpasningsindsatsen
- **Bilag 2:** Notat fra administrationen om klimatilpasning af kloaksystemet, der beskriver alle de områder, hvor der forventes en klimatilpasningsindsats i planperioden, samt hvilken klimatilpasningsindsats, der planlægges at blive udført.
- **Bilag 3:** Notat fra administrationen, der beskriver, hvor mange borgere i kommunen, der tidligere har fået påbud fra Kommunen ifm. spildevandshåndtering, hvor de selv har skullet finansiere en løsning.

Som det fremgår af sagsfremstillingen ovenfor, er der en sammenhæng mellem klimatilpasning af kloakforsyningen i de fælleskloakerede områder og dels Fredensborg Forsyning mulighed for at overholde deres serviceniveau for opstuvning af opblandet regn- og spildevand til terræn og dels risikoen for udløb af opblandet spildevand til Øresund ved ekstrem regn.

Bevilling

Sagen har ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Retsgrundlag

- Miljøbeskyttelsesloven
- Spildevandsbekendtgørelsen

FN's Verdensmål og Byrådets arbejdsgrundlag

Byrådets arbejdsgrundlag

8. Bæredygtighed og miljø – vejen frem

FNs verdensmål

6. Rent vand og sanitet

14. Livet i havet

15. Livet på land

Kompetence

Byrådet.

Kommunikation

Der vil blive udarbejdet en kommunikationsplan for information af borgerne.

Elektroniske bilag

Bilag 1 – film om kloakseparering:

<https://www.youtube.com/watch?v=5KgC7CGTiBY&feature=youtu.be>

Indstilling

1. At separatkloakering af Humlebæk vælges som metode til klimatilpasning af fællessystemet i Humlebæk, og dermed indføres som en indsats i Spildevandsplan 2021.

Beslutning i Infrastruktur- og Teknikudvalget den 08-09-2020

Anbefaler administrationens indstilling.

Fraværende:

Flemming Rømer (O)

Charlotte Bie (I)

Beslutning i Økonomiudvalget (18-21) den 21-09-2020

Sagen sendes tilbage til Infrastruktur- og Teknikudvalgets med henblik på yderligere belysning af sagen.

Beslutning i Infrastruktur- og Teknikudvalget den 10-11-2020

Anbefaler administrationens indstilling.

Beslutning i Økonomiudvalget (18-21) den 23-11-2020

Anbefaler Infrastruktur- og Teknikudvalgets indstilling.

Beslutning i Byrådet (18-21) den 30-11-2020

Økonomiudvalgets indstilling vedtaget.

Fraværende:

Cømert Sonsuz (A)

Ulla Hardy- Hansen (C)